

ARCHIWUM
LEGIONÓW
i N. K. N.

NR 336

leg 402

UKRAINA

SVERIGES BORTGLÖMDA
BUNDSFÖRVANT

AF

DR LONGIN CEHESKYJ

UKRAINSK MEDLEM AF
ÖSTERRIKISKA RIKSPARLAMENTET

UKRAINA

SVERIGES BORTGLÖMDA BUNDSFÖRVANT

AF

DR LONGIN CEHELKYJ

UKRAINSK MEDLEM AF ÖSTERRIKISKA RIKSPARLAMENTET

(Separattryck ur N. D. A.)

STOCKHOLM

A.-B. NYA DAGLIGT ALLEHANDAS TRYCKERI
1915

Svenskar och ukrainare.

Sedan några år tillbaka möter man allt oftare i den europeiska pressen namnet på det land, som fordom spelade en betydande, mången gång också en afgörande roll i Östeuropas historia och som särskildt är intimt förbundet med minnet af två stora svenska monarker: Karl X och Karl XII. Om Ukraina och det ukrainska folket skrifer man äfven i den svenska pressen.* Vänskapliga relationer förefinnas mellan framstående män i bägge länderna. Den bekante, under många år vid K. operan i Stockholm engagerade sångaren Modest Menzinskyj är bördig från Ukraina och en ifrig ukrainsk patriot. Den svenske slavisten dr Alfred Jensen har flera gånger under sina studieresor besökt såväl det österrikiska som det ryska Ukraina och är hos oss känd som personlig vän till vår vetenskapsman och diktare dr Ivan Franko. Man har därjämte hos oss i godt minne den berömde svenske professorn Harald Hjärne från Uppsala, hvilken för ett par årtionden sedan besökte biblioteken i Lemberg.

En annan bekant äger Lembergs ukrainska befolkning också i dr A. Nyström, som på sin tid sökte skaffa sig direkta underättelser om den ukrainska rörelsen. Författaren till dessa rader

* Se t. ex. "Nya Dagligt Allehanda" för 8 och 9 jan. 1915., "Dagens Nyheter" för 24 okt. 1914, "Social-Demokraten" för 9 okt. 1914, "Göteborgs Handels- och Sjöfartstidning" för 30 okt. och 10 nov. 1914, "Göteborgs Aftonblad" för 31 okt. 1914, "Smålands Folkblad" för 29 juli och 2 nov. 1914, "Hernösandsposten" för 10 nov. 1914, "Sundsvallsposten" för 7 nov. 1914, "Forum" för 5 dec. 1914 m. fl. I den norska pressen: "Morgenbladet" för 16 jan. 1915, "Socialdemokraten" för 18 jan. 1915 m. fl. Dessutom har den ukrainska frågan, särskildt efter tillkännagifvandena i många af de krigförande makternas officiella organ, lifligt diskuterats i den tyska, österrikiska, turkiska, engelska, franska, ryska och italienska pressen samt i alla Balkanstaters tidningsorgan.

hade jämväl den äran att få bli en af dem, hos hvilka dr Nyström inhämtade sina upplysningar. Kärnpunkten i denna broschyr, nämligen frågan om en själfständig ukrainsk stat, blef redan då föremål för diskussion. Jag erinrar mig ännu i dag doktors artigt tillbakahållna förundran öfver djärfheten i detta postulat. Händelsen ligger dock ungefär 14 år tillbaka i tiden, och ukrainarnas namn var då nästan obekant i Europa. Och så kommer en ung man och talar om skapandet af en själfständig ukrainsk stat från Karpaterna ända ned mot Kaukasus, från 43 gr. nordlig bredd ned till Svarta hafvet och Azovska sjön...

Sedan denna tid har dock mycket förändrats, såväl i Östeuropas faktiska förhållanden som ock i Europas allmänna opinion. Just under denna korta tidrymd ha ukrainarna att uppvisa en oerhörd omhvälfning. De ha "hunnit fatt historien med sjumilastöflar". I de båda första ryska riksdumorna ägde de starka sammanslutningar af ukrainska riksdagsmän, klubbar, räknande ungefär femtio medlemmar. Ukrainarna fyllde under denna tid Sibiriens etappstationer och fängelser och vände mot sig hela det nationalistiska Ryssland, samma Ryssland, med hvars sträfvande till isfritt vatten det fortgående förintandet af Finlands själfstyrelse tyckes höra samman på ett sätt, som väl är värdt uppmärksamhet på andra sidan om Torne älf... I Österrike, där ukrainarnas antal blott uppgår till $4\frac{1}{2}$ millioner, förmådde de trots polska intriger ernå ett betydande inflytande i det österrikiska riksparlamentet och i den galiziska landtdagen. Samtidigt med att dessa tecken till nationell aktivitet trädde i dagen, började ukrainarna eröfra den plats, som tillkom dem i den allmänna europeiska opinionen. Svenskarnas rasfrände, B. Björnson, var en af de första, som förskaffade den förtryckta ukrainska jätten gehör i Europa. Den andre framstående mannen var Jaurès, som öppnade spalterna i sin "Humanité" för diskussion af den ukrainska frågan. Äfven G. Brandes, som tillföre varit intagen af fördom i detta afseende, började uttala sig sympatiskt om den ukrainska rörelsen. Nästan samtidigt började pressen i Tyskland, England och till och med Japan intressera sig för den ukrainska rörelsen i den mån den var förenad med frågan om Rysslands försvagande.

Det världskrig, som för närvarande utkämpas, har just nu gifvit den ukrainska frågan aktualitet. Allt starkare gör sig den tanken gällande, att den genom slaget vid Poltava 1709 förintade östeuropeiska jämvikten endast kan återställas medelst återupprättandet af den ukrainska staten. Därigenom skulle åvägabringas

ett försvagande af Ryssland, utan att därför samtidigt dess central-europeiska antagonister behöfde förstärkas. Det var också Karl X:s och Karl XII:s tanke, och frågan tyckes äfven nu vara ägnad att väcka det svenska folkets intresse.

Ukraina torde vara den största af de stater, som under den närmaste framtiden, antingen efter nu pågående krig eller ock efter det närmast följande, kunna uppstå i Europa. För hvarje intelligent europé är det väl värdt att lära känna det folk, som oförtrutet arbetar på dessa planers förverkligande, men särskildt är detta fallet med sönerna af det land, hvars ridderliga skaror hand i hand med ukrainarna offrat lif och blod vid Poltava. Där, vid Poltava, svann såväl Sveriges som ock Ukrainas storhetstid, där uppgick den ryska kolossens sol.

Kanske kommer någon att finna detta vårt uttalande för djärf. Men vi äro öfvertygade om, att det äger sin riktighet. Äfven Sveriges framtidsöde kan vara nära förbundet med den lott, som beskäres Ukraina. Om det i den ukrainska staten ej skapas någon motvikt mot den ryska imperialismen, hvarigenom denna kan hållas i schack, kan det hända, att den ryska imperialismen ej blir stående vid stränderna af Torne älf.

Det är ej möjligt att med bestämdhet afgöra, när de svenska vikingarna — hos oss "varängar" (varjahy) — under sina vidt-omfattande tåg mot söder, längs Dniepr, Skandinavians förnämsta vattenväg till Konstantinopel, kommo till de ukrainska* ländernas hufvudstad, Kiev. Den äldsta ukrainska krönikan, som förskrifver sig från det XII:e århundradet, och återger en betydligt äldre historisk legend, säger, att dessa från "varängernas" nordligt belägna land komna främlingar skapat den ukrainska staten. I alla händelser, om nu de skandinaviska vikingarna äro grundare af den gammalukrainska staten med dess hufvudort i Kiev (IX:e århundradet), eller ock, såsom livvakt åt de inhemska furstarna, med tiden äfven besatt tronen i Kiev med sina egna landsmän — så mycket kan man med säkerhet påstå, att deras inflytande i den gammalukrainska staten varit mycket stort, ofta rent af afgörande.

* Namnet "Ukraina" är af yngre datum än namnet "Rus" (ej identiskt med "Ryssland"). Likaväl som det finnes tre skandinaviska folk, finnes det också tre folk, som äga befogade anspråk på namnet "Rus": ukrainarna, på hvilkas område detta namn först kommit upp, bjelorusky (hvitryssar) och de s. k. storryssarna. Namnet Ukraina förekommer redan i det trettonde århundradets krönikor och har hos vårt folk, hvilket framgår af dess folkvisor, undanträngt det äldre namnet.

Det IX:e och X:e århundradets furstar bära varjagernas namn, deras elittrupper bestå hufvudsakligen af skandinaviska krigare, deras härförare och mest ansedda hofmän (t. ex. Svineld) äro likaledes skandinaver. Förbindelsen med Skandinavien, särskildt med det nuvarande Sverige och Gottland, har varit mycket liflig (ingångna giftermål mellan båda ländernas furstesläkter, handel o. s. v.). Om man därtill i likhet med många forskare skulle antaga, att de germanska namnen, särskildt inom den militära och juridiska terminologien, i det gammalukrainska språket vore påverkade af östgotiskt inflytande, så får man väl erkänna, att de fakta, som ligga i de lifliga förbindelserna mellan den gammalukrainska staten Kiev och Sverige jämte Kievfurstarnas skandinaviska livvakt i det IX:e och X:e århundradet höra till de historiskt sedt ojäfviga.

På detta sätt ha ukrainarna och svenskarna sammanförts för första gången, för att därefter under tidernas lopp ytterligare två gånger inom motsatta läger syfta hän mot samma mål. Men innan vi öfvergå till skildringen af tiderna under Karl X och Karl XII, hvilka motsvara Ukrainas båda största heroiska gestalter, Bohdan Chmelnytskyj och Ivan Mazepa, vilja vi lämna den svenska läsaren några faktiska upplysningar rörande Ukrainas land och folk.

Ett stort land och ett lifaktigt folk.

II.

Ukraina begränsas af floderna San, Vepr (Vieprz) och Narev, af Karpaterna i väster ända fram till floderna Don, Donets och västra Kaukasusbergen i öster, af floderna Pripetj och (öfre) Desna i norr samt i söder af Svarta hafvet och Azovska sjön. Ukrainarna äro ett slaviskt folk, som räknar ungefär 35 millioner själar. Det bebor i täta mängder det redan angifna området, som omfattar öfver 850,000 kv.-km. och sålunda är betydligt större än det tyska riket. Dessutom förefinnas ganska betydande nybyggen af detta folk i Dobrudsja, i Kaukasus, i Sydsibirien, vid Amurfloden, i Asien, i Kanada, i Nordamerikas Förenta stater och i Brasilien. Den i Österrike-Ungern boende delen af det ukrainska folket kallas med den tyska officiella benämningen "rutener" — medeltida form "ruteni". I Ryssland har af russifikatoriska hänsyn för det ukrainska folket införts den officiella benämningen

”lillyrssar”, hvori ligger en ringaktning af ukrainarnas nationella själfkänsla. Enligt intyg af de berömdaste slavister* och till och med af ryska vetenskapsakademien i Petersburg hör det ukrainska språket till de fullt själfständiga slaviska språken och får på inga villkor betraktas som en ”dialekt” af det ryska språket, såsom russifikatorerna önska framställa förhållandet. Det skiljer sig nämligen i högst afsevärd grad från det ryska språket genom uttryckssätt, formlära, satslära, uttal, ordbildning, sin anda och sin århundraden långa historia. Vid sidan af dessa teoretiska bevis på det ukrainska språkets och det ukrainska folkets själfständighet märkas betydligt viktigare praktiska bevis: en själfständig, mycket rikhaltig litteratur, äldre än den ryska**, tidningspress, teater och

* Att blott nämna de slaviska folkens lärde: Sजारик, Miklositj, Jagie, Sreznevskij, Kostomarov, Korsj, Potebnia, Ohonovskij, Sjachmatov, Zyteckij och många andra, bland hvilka talrika storryssar befinna sig. Häremot har ingen enda inom lärda kretsar verkligt erkänd forskare opponerat sig.

** Den ryska officiella vetenskapen har tillägnat sig den äldsta tidsåldern — det s. k. Kiev- eller fursteskedet, IX—XIII:e århundradet, — och detta af politiska skäl. Denna tidsålders framstående litterära verk, såsom Kievkrönikan, den galizisk-volyniska krönikan, kvädet om Igors härnadståg m. fl. äro författade på ett kyrkoslaviskt (från Bulgarien infördt) och gammalukrainskt blandspråk. Detta tillgrepp skedde på grund af det formella faktum, att det s. k. fursteskedets litteraturspråk öfvertogs af moskoviterna och som grundval till det senare tyska ämbetsspråket användes ända till Katarina II:s tid, då det ryska folkspråket gjorde sitt inflytande gällande; egentligen börjar den ryska litteraturens utveckling först vid denna tid. Men skjy från Poltava i den ukrainska litteraturen rent folkspråk och foscakffat det språk, skriftställare, färg, anda, ämnen — med ett ord allt, och emedan litteraturens utveckling under denna tidsålder försiggått i de ukrainska kulturcentra, såsom Kiev, Halytji, Kievskaja, Lavra o. s. v. Moskoviterna ha öfver hufvud taget ej haft någon andel i litteraturarbetet under denna period. Den ukrainska litteraturens ytterligare utveckling går likaledes sina egna vägar, först under bulgariskt, sedan under latinskt-skolastiskt och polskt inflytande. I det 17:e århundradet börjar det ukrainska litteraturspråket allt mer frigöra sig från det nämnda inflytandet. År 1798 inför Ivan Kotljarevskij från Poltava i den ukrainska litteraturen rent folkspråk och fonetisk rättsskrifning (i stället för den kyrko-slaviska). Därmed börjar i den ukrainska litteraturen den modärna tidsålder, hvilken skänkt oss så betydande författare som den geniale Taras Sjevtjenko, P. Kulisj, O. Fedkovitj, M. Vovtsjok, I. Franko, L. Ukrainka, M. Kotsjubinskyj, V. Vynnytsjenko m. fl., samt sådana lärde som Kostomarov, Antonovytj, Drahomaniv, Zyteckij, Potebnia, Mychaltsjuk, Ohonov-

en nästan tusenårig* ukrainsk historia, en talrik, tiotusentals individer räknande ukrainsk intelligens och en alltjämt starkare framväxande politisk rörelse, hvars mål är: en själfständig ukrainsk stat från Karpaterna ända ned till Kaukasusbergen.

Under innevarande utvecklingsperiod ha ukrainarna blifvit en viktig politisk faktor, och detta ej blott i Österrike, utan äfven i Ryssland, och såväl dessa båda stater som ock grannländerna, polacker i väster och moskoviter ("storryssar") i öster, måste erkänna detta faktum. De i Österrike boende ukrainarna utgöra ett i politiskt afseende högt utveckladt folk, de förete stor politisk lifaktighet, äga talrika tidningsorgan, åtskilliga partier, öfver 30 medlemmar i österrikiska riksparlamentet i Wien och äro äfven representerade i Galiziens och Bukovinas landtdagar. De äga vidare en egen kultur, gymnasier, folkskolor, vetenskapliga sällskap och folkbildningsförbund, litteratur, konst, teater och ett nationalmuseum. De ha besatt en del af lärostolarna vid universitetet i Lemberg och Czernowitz samt äga en nationell kyrka. För

skyj, Hrusjevskij o. a. För denna vår litteraturutveckling är "Kievskedet" ett med densamma intimt förbundet begynnelsestadium, hvilket har satts i förbindelse med den ryska litteraturen blott på ett konstladt sätt och som redan nämnt af politiska skäl.

* På alldeles liknande sätt förhåller det sig med Kievskedets politiska historia om det s. k. "Gamla Rusj" (IX:de—XIII:de århundradet). Denna tidsålder tillhör äfven i politiskt afseende organiskt den ukrainska historien och bildar ingen början till den ryska historien, som officiellt läres i Ryssland. Vladimir den stores och hans efterträdarens Kievstat skapades och utvecklades under skandinaviskt inflytande af ukrainarna. Den nuvarande ryska staten har sin källa ej i Kiev, utan inom området kring floderna Oka, Moskva och Volga, där den först under loppet af XIII:de och XIV:de århundradena uppstår ur en blandning af slaviska och mongoliska element. Från Kiev har "Moskovia" blott sin dynasti och kristendomen. Äfven senare, när de ukrainska länderna befinna sig inom litauiskt och längre fram polskt maktområde, (XIV:de—XVIII:de århundradena), äro Ukrainas och Moskovias historiska vägar och traditioner vidt åtskilda. Denna tidsålders ukrainska historia utvecklar sig i kampen mot den södra turkisk-tatariska världen och det polska framträngandet mot öster (hvilket ej har någonting gemensamt med de polsk-ryska striderna). Korteligen: Ända till midten af 1700-talet, d. v. s. ända till Bohdan Chmelnytskyjs tid hade Ukraina absolut ingenting gemensamt med Moskovia mer än t. ex. med Serbien eller Bulgarien. Moskovia var under hela denna tid skildt från Ukraina liksom genom en kinesisk mur; det hade andra fiender och andra förbindelser.

öfrigt disponera de öfver en stark ekonomisk organisation: tusentals bankinrättningar, produktions- och konsumtionsföreningar, hvarigenom skapandet af ett nationalmedvetet borgerskap snabbt förverkligas. Under senare år ha de i Österrike bosatta ukrainarna jämte de i Bukovina och Galizien tillkämpat sig och genomdrifvit för dem gynnsamma landtdagsvalreformlagar. De ha äfvenledes gjort frågan om upprättandet af ett fullt själfständigt ukrainskt universitet i Lemberg ytterst aktuell. I det österrikiska riksparlamentets andra kammare tillvinna de sig allt större högaktning, i synnerhet efter tiden för deras år 1913 några månader varande obstruktion.

De i Ryssland bosatta ukrainarna stå naturligtvis ej på en lika hög utvecklingsnivå — blotta ukrainska nationaliteten anses ju och förföljes i Ryssland som en statsförbrytelse. Ända till den ryska revolutionen 1905 var i Ryssland hvarje, äfven den oskyldigaste ukrainska tryckskrift absolut förbjuden, och först efter denna tidpunkt äga vi där en ukrainsk press. Likväl hade den ukrainska rörelsen i Ryssland ett oerhördt snabbt förlopp. Den bekante ledaren af det ryska kadettpartiet skildrar i "Duma" den ukrainska nationella rörelsen i Ryssland med följande ord: — — "Hvarje prenumerant på en ukrainsk tidning underkastas förhör på postkontoret, och en sådan får aldrig mera tänka på en offentlig syssla. Icke desto mindre finner den ukrainska boken vägen till byinvånarna, med an de visa från sig alla ryska böcker. Författareföreningen i Charkov har under de tio åren af sin verksamhet utgifvit ryska böcker i 4 millioner exemplar, hvilka den sökte sätta i omlopp bland befolkningen under det reguljära priset, till och med för intet. Och hvad blef resultatet? Ej ens 18 procent fann afsättning i Ukraina, återstoden gick till Sibirien. Under de tio åren af sin verksamhet fick föreningen ej heller ett enda skriftligt meddelande från läsekretsen. Men när sedermera det ukrainska språket för kort tid befriades från sina bojor, då fingo Tsjykalenkos ukrainska småskrifter i landtbruk en afsättning om en half million exemplar; de ukrainska folkkalendrarna gingo ut i upplagor om hundratusen exemplar, och Sjevtjenkos diktsamling blef utsåld i en upplaga om två hundra tusen exemplar. Härigenom utföres just ett lefvande verk, härigenom befordras i sanning nationell odling. Skall jag berättas om de talrika, nästan utan bistånd af intelligenspartiet grundade ukrainska folkbildningsförbunden, mot hvilka förföljelsen rasar, skall jag påpeka intresset för den ukrainska teatern, framhålla det faktum, att under ett

afskyvärdt väder i februari månad bönder vandra 45 verst blott för att få vara med om uppförandet af en ukrainsk teaterpjäs? Detta nationella element gör sig märkbart på lifvets alla områden; den ryska hären, den ryska skolan, de ryska myndigheterna uppeldade ukrainarnas nationalkänsla. För öfrigt är den ukrainska rörelsen starkt demokratisk, den vidmakthålles så att säga af folket själf. Just därför är det omöjligt att kväva den. Men att blåsa upp den i full låga, rikta den emot oss — det är mycket lätt, och vår styrelse arbetar med framgång på att ernå detta resultat...”*

I de båda första riksdumorna ägde de i Ryssland bosatta ukrainarna talrika sammanslutningar af dumamedlemmar, uppgående till öfver ett femtiotal. När därpå före valen den s. k. tredje duman vallagen ”grundligt omarbetades”, skedde detta hufvudsakligen för det ändamålet, att den ukrainska representationen skulle utträngas ur duman, därför att den där med sitt program föreföll farlig för ”Ukrainas själfstyrelse”. Den växande reaktionen och den ryska nationalismen vände sig först och främst mot den ukrainska rörelsen, hvori de upptäckt Rysslands Achilleshäl. Ej underligt, att under det tunga trycket af förföljelsen de i Ryssland bosatta ukrainarna betraktat den österrikiska delen af Ukraina — där, trots de polska anspråken på öfverhöghet, en tämligen utvecklad konstitutionell frihet råder — som det ukrainska Piemont. Samma mening hyste äfven det officiella Ryssland; den ryska panslavismens och nationalismens bekante förespråkare, grefve Bobrinskij, upprepade ständigt sitt ”ceterum censeo”, hvilket skulle innebära, att Ryssland ej får unna sig någon ro, förrän det eröfrat det ukrainska — han säger naturligtvis ”lillryska” — territoriet i Österrike.

Dessa utsikter äro naturligtvis ej angenäma vare sig för de österrikiska eller de ryska ukrainarna. För den skull kunna ej heller ukrainarnas uppriktiga sympatier under världskriget vara på Rysslands sida.

* Se dumasessionens af 24 febr. 1914 protokoll. På liknande sätt yttrade sig äfven andra ryska dumamedlemmar, såsom Ivanov (Kiev), Roditsjev (kadettpartiet), Dziubinskij (arbetarepartiet), Tulakov och Burjanov (socialdem.), Tsjeidke o. a. Vi ha meddelat detta citat i så utförlig form, därför att ej blott de ryska, utan äfven de polska nationalisterna söka i den europeiska pressen framställa den ukrainska nationella rörelsen såsom något artificiellt, svagt och blott af den ukrainska intelligensen understödt, detta för att inför den offentliga opinionen rättfärdiga sina maktanspråk.

III.

Ur Ukrainas historia.

Ukrainarnas antiryska ställning dikterades ej endast genom de nu pågående exempellösa förföljelserna af den ukrainska idén i Ryssland, utan den har framkallats genom hela förloppet af den ryska politiken gent emot "främlingarna" (i *n o r o d c y*), till hvilka i Ryssland framför allt räknas de till ett antal af 30 millioner uppgående ukrainarna. Dessa äga hitintills i Ryssland ingen egen folkskola, ingen nationell kyrka, deras språk tillåtes hvarken inför domstolarna eller inom kommunalförvaltningen, deras litteratur och press förbjudas, deras mest framstående män häktas och förvisas till Sibirien eller Nordryssland. Ännu i dag försmäkta ju talrika ukrainska medlemmar af första och andra duman i Sibirien. De ryska postkontoren äro förpliktade å ämbetets vägnar att underrätta polisen och gendarmerna om hvem, som prenumererar på ukrainska tidningar, äfven om dessa undantagsvis släpptts fram af censuren, och efterräkningarna uteblifva ej.

Ukrainarna veta väl, att deras lif fordom gestaltat sig på ett bättre sätt, att de ägt sin egen stat, egna skolor, egen nationalkyrka. Ännu på 1700-talet existerade ju på båda stränderna af floden Dniepr en själfständig ukrainsk stat, med eget statsöfverhufvud, som kallades "hetman", med eget militär- och förvaltningsväsen, med egen utrikespolitik o. s. v. Denna ukrainska stat stod blott under Rysslands protektorat, och Ryssland själf benämndes "Moskovien".

En kort återblick på Ukrainas historia under de senaste fyra århundradena skall för den svenska läsaren förklara ukrainarnas gamla fiendskap mot Ryssland och tydliggöra den sympatiska roll, som Sverige spelat i Ukrainas långa kamp mot detta land.

* *

*

Den gamla ukrainska staten, hvars intima förbindelser med Skandinavien redan berörts, förintades under XIII:e och XIV:e århundradena. Detta var en följd af de ohyggliga sköflingar, som föröfvats af mongolerna, hvilka från Asien inträngde på steppen vid Svarta hafvet. Den genom dessa ödeläggelser försvagade ukrainska staten dukar under för den litauiska och sedermera — på 1500-talet — den polska ockupationen. De polska förföljelserna

framkalla talrika och mycket blodiga ukrainska resningar, hvilka nå sin kulmen i den allmänna ukrainska nationalrevolutionen — vid midten af 1600-talet — mot Polen under ledning af *B o h d a n C h m e l n y t s k y j*. Denna revolution var framgångsrik. Genom den befriades större delen af Ukrainas territorium från polskt herravälde, nämligen de nuvarande guvernementen Kiev, Tjernyhiev, Poltava, Jekaterinoslav samt delvis Volynien, Podolien och Cherson. Blott de västliga ukrainska områdena, framför allt Galizien, som två gånger tillfälligt ockuperades af Chmelnytskyj, förblefvo under Polen. Af de ofvannämnda provinserna bildades — för första gången under historiens lopp — en själfständig ukrainsk stat. Denna var emellertid försvagad genom det långvariga kriget med Polen och hotades dessutom af det tatariska khanatet på zien, som två gånger tillfälligt ockuperades af Chmelnytskyj, för i ett förbund med det moskovitiska riket. Detta skedde på grundval af det år 1654 i Perejaslav ingångna fördraget, som garanterade Ukraina under den ryske tsarens protektorat dess statssuveränitet med själfständig militärorganisation och själfständig utrikespolitik "i eviga tider".

Så tedde sig början till det tragiska slutet på den ukrainska staten. Den ryska tsarismen, som infångat Ukraina under sitt protektorat genom löftet om rysk hjälp till befriande af alla ukrainska områden från det polska herraväldet, började genast efter fördragets ingående med Chmelnytskyj, utan dennes vetskap, underhandlingar med Polen mot Ukraina. Chmelnytskyj kom detta den ryska tsarismens falska spel på spåren och beslöt sig snabbt för att vid första tillfälle uppträda mot Moskva och träda i förbindelse med de ryska och polska staternas naturliga fiende, nämligen Sverige.

Den svenske konungen Karl X vände sig till Chmelnytskyj för att förmå Ukraina att bilda ett tremaktsförbund med Sverige och Siebenbürgen, där vid denna tid regerade furst Rakoczy, mot Polen och eventuellt äfven mot Ryssland. S ä r d e l e s i n t r e s s a n t ä r d e n v a r n i n g, som den svenske konungen meddelar i sin skrifvelse till Chmelnytskyj: Karl X varnade Ukrainas hetman för Moskvas bysantinska politik, i det att han sade, att Moskva ej kan tåla ett fritt folk bredvid sig — en verkligt genialisk profetia, som gått i uppfyllelse från början till slut.

Redan år 1655 erhöllo Moskva och Polen säkra underrättelser angående Ukrainas förbund med Sverige. Polen försökte locka Chmelnytskyj från förbundet med Sverige genom att garantera honom Ukrainas fulla integritet och statliga suveränitet; tsaren

i sin egenskap af Ukrainas officiella beskyddare begärde åter af Chmelnytskyj, att han bröte med Sverige och skickade sin här till hjälp åt polackerna, mot Karl X, som under tiden intagit de polska områdena vid Östersjön. Men den ukrainske hetmanen hade redan sin bestämda mening i fråga om Rysslands afsikter. Han beslöt sig för att ytterligare stärka förbundet med Sverige och Siebenbürgen (1656), och det följande året skickade han 30,000 af Ukrainas elittrupper i kampen mot Polen, i det han helt öppet trädde öfver på Sveriges sida. Mellan Karl X, Chmelnytskyj och Rakoczy slöts 1657 ett fördrag rörande Polens delning: Ukrainarna skulle på grund af detta fördrag erhålla samtliga ukrainska områden, som ännu befunno sig under polskt herravälde; Sverige skulle få norra Polen jämte Litauen och Östersjöprovinserna, medan på Siebenbürgens del skulle komma södra Polen. Krigets utgång blef emellertid olycklig: furst Rakoczy blef slagen, och den ukrainska hären, som under marschen nåtts af underrättelsen, att den store hetmanen låg på dödsbädden, återvände. Chmelnytskyj blef här öfver så uppbragt, att han, sedan fältarméns generalissimus Zdanowytj infunnit sig hos honom för att ursäkta sig, träffades af ett slaganfall (1657).

Efter Chmelnytskyjs död började tsarriket småningom bryta bestämmelserna i Perejaslav-fördraget, i det att det inskränkte den ukrainska nationalmilisens styrka samt den ukrainska kyrkliga själfstyrelsen, blandade sig i landets inre angelägenheter och partistrider och understödde de oeniga fraktionerna jämte sociala stridigheter i Ukraina först medelst penningar och propaganda, sedan med vapen och slutligen med trupper. Ukraina, som fortfarande hotades af Krimtatarerna i söder och polackerna i väster, råkade i en ytterst svår belägenhet. Chmelnytskyjs efterträdare, hetmanen Ivan Vyhovskij, en man af upphöjd karaktär och i stånd till stora offer, genomskådade snart de ryska intrigerna och försökte ett annat slags förbindelse. Han slöt med Polen ett unionsfördrag i Hadiatj (1658), enligt hvilket Ukraina som en tredje suverän statsorganisation trädde i förbund med den polsk-litauiska republiken. Strax därpå krossade han en betydande rysk härstyrka i slaget vid Konotop (i guvernementet Tjernyhov). Men den sociala bonderevolten i Ukrainas östliga delar, hvilken understöddes af den moskovitiska regeringen med penningar och vapen, tvang hetmanen Vyhovskij att nedlägga hetmanvärdigheten. Därefter förnyades Perejaslav-fördraget, hvarigenom dock Ukrainas suveränitet led ett betydande afbräck, särskildt i fråga om diplomatiska förbindelser och den kyrkliga själfstyrelsen.

Det krig mellan Moskovien och Polen, som sedermera följde och som fördes på ukrainskt område om herraväldet öfver Ukraina, ödelade detta sistnämnda land och ledde slutligen till en delning af Ukraina längs Dnieprfloden i två intressegebit: ett polskt och ett ryskt (fördraget i Andrusov 1667). Sedan dess funnos två ukrainska hetmanstater: väster om Dniepr under polskt och öster om Dniepr under ryskt protektorat. Härefter börjar den mest tragiska perioden af Ukrainas historia — perioden af fruktlösa strider och resningar i syfte att skapa en förening af båda dessa delar af Ukraina samt ernå frihet för Ukraina både gent emot Polen och Moskovien. Hetmanen Peter Dorosjenko gör ett försök med tillhjälp af turkiskt protektorat och en allians med Krimkhanatet, men dukar under för den förenade rysk-polska invasionen. En fasansfull förödelse af landet blef följden af det långvariga kriget.

Den siste, som med vapen i hand försökte befria Ukraina ur den alltjämt hårdare åtdragna ryska snaran, var hetmanen Ivan Mazepa, den romantiska gestalten ur Byrons, Pusjkins, Shelleys och Slowackys diktning. I själfva verket var emellertid Ivan Mazepa en ganska nykter politiker och energisk administrator, och hans långvariga hetmandöme höjde det föröddade landet såväl i materiellt som i kulturellt och politiskt afseende. Vid denna tid — öfvergången mellan det 17:e och 18:e århundradet — upprättades i Ukraina hundratals skolor, lycéer och boktryckerier samt uppfördes en mängd monumentala byggnader, kyrkor, kloster, fromma stiftelser o. s. v. En armé- och finansreform genomdrefs, och — viktigast af allt: så småningom återeröfrades af Mazepa de väster om Dniepr belägna och genom fördraget i Andrusov från Polen lösryckta områdena. Detta stärkande af Ukraina gaf Mazepa och hans patriotiska medhjälpare mod att 1708 ställa sig på den svenske konungens, Karl XII:s sida, mot tsar Peter och konungen af Polen och Sachsen, August II.

Peter I:s hänsynslösa politik öfvertygade hetmanen Mazepa om, att han, om Ryssland finge råda, skulle bli Ukrainas siste hetman. Ehuru han redan var till åren kommen, beslöt han att tillgodogöra sig det stora nordiska kriget i och för Ukrainas frigörelse, och 1708 slöt han ett hemligt fördrag med Karl XII, hvilken redan intagit en betydande del af Polen. Karl XII insåg, att han blott i Ukraina kunde tillfoga tsarriket ett kännbart slag, från hvilket, om det toge ordentligt, Ryssland aldrig skulle kunna hämta sig, och på hösten 1708 afbryter han sin marsch mot Moskva och tågar in på ukrainskt territorium. Men äfven Peter I inser

den stora fara, som hotade Ryssland, ilar före sin motståndare och besätter med sin armé de norra trakterna af Ukraina. Den 20 oktober 1708 förenar sig Mazepa med Karl XII vid floden Desna, där det kom till stånd ett fördrag mellan Sverige och Ukraina, enligt hvilket Sverige förband sig att lämna den ukrainska staten sin medverkan till frigörelsen af hela det ukrainska territoriet samt garanterandet af den ukrainska statssuveräniteten. I gengäld skulle Ukraina "till evig tid" förbli i förbund med Sverige mot Polen och Ryssland.

Saken var dock redan långt före slaget vid Poltava så godt som förlorad, detta genom den ryska arméns mycket snabba framträngande i Ukraina. Genom denna plötsliga invasion förhindrades den ukrainska arméns mobilisering. Peter I eröfrade de nordukrainska fästningarna och städerna och slog hela det nordliga Ukraina med skräck genom sina ohyggliga våldsgärningar. Tusentals Ukrainamän blefvo korsfästa, upphängda utmed gatorna, fastspikade vid flottor och sända att drifva med strömmen. Tillförseln af lifsmedel och krigsmateriel jämte förbindelsen med Sverige afskars genom de sachsisk-polska allierade, och med Krim förefanns vid denna tid blott helt obetydlig förbindelse. Tillbakaträngda i det dåvarande södra Ukraina, som vid denna tid ej var på långt när så tätt befolkadt som de norra delarna, befunno sig de förbundna i ett ytterst besvärligt läge, helst sedan ukrainarna och svenskarna afskurits från de bästa rekvisitionsområdena. När därtill äfven den stränga vintern — 1708—09 — bröt in och Peter I sammandragit nya truppmassor vid Poltava, var Karl XII:s och Mazepas öde och därmed också Ukrainas besegladt. Vid Poltava dukade de svenska och ukrainska trupperna, trots sitt hjältemodiga försvar, under för öfvermakten (1709). Karl XII och Mazepa måste med resterna af sin här fly in på turkiskt område, och här dog den nedbrutne åldringen Mazepa efter kort tid. Kvarlevorna af den ukrainska hären valde till sin hetman kansleren Filip Orlik (1710), hvilken med Karl XII och Turkiet slöt ett fördrag, i kraft hvaraf Sverige och Turkiet garanterade Ukrainas statliga själfständighet samt dess försvar mot Moskva, medan den ukrainske hetmanen erkände dessa båda staters gemensamma protektorat. Karl XII lyckades förmå Turkiet till ett krig mot Ryssland, men det fördes ej af Turkiet med erforderlig kraft. Efter fredsslutet måste Karl XII och Orlik lämna Turkiet och

begitva sig till Sverige. Med dem följde till Sverige äfven andra framstående ukrainska emigranter, såsom Voinarovskij, Nachimovskij, bröderna Herzyk o. a. Sverige tjänade som fristad åt de ukrainska flyktingarna ända till Karl XII:s död. Då begåtvos sig de ukrainska emigranterna till Frankrike och Turkiet, och ännu länge oroade de det ryska tsardömet med sin intervention i Europas hufvudstäder.

Dessa intima förbindelser mellan Ukraina och Sverige, hvilka beseglades med blodet på Poltavas dystra slagfält, ha ej glömts af det ukrainska folket. Det mest tragiska momentet i Ukrainas historia är förbundet med minnet af Karl XII, hvilken ärligt och ridderligt ända till sin lefnads slut höll fast vid sin en gång svurna trohet mot Ukraina. Därjämte funno försvararna af Ukrainas frihet i Sverige en tillflyktsort undan Peter I:s hämnd, hvilket ukrainarna heller icke glömt.

Aterstod blott det ukrainska statsväsendets långsamma döds-kamp i den ryska Molochs griparmar. Till Ukraina skickades ryska residenter, som skulle öfvervaka hetmanens regering. Ryska trupper besatte alla större städer. (Motstycket härtill se vi för närvarande i Persien.) Ukraina utsögs genom omätliga skatter, rekvisitioner och pålagor. Tryckfriheten inskränktes, i det att alla trycksaker måste underkastas censur i Moskva, hvilket naturligtvis nästan helt och hållet undergräfvade bokproduktionen i Ukraina. Den ukrainska nationalmilisen skingrades och blef använd till kanalbyggnadsarbete mellan Ladogasjön och Finska viken. Petersburg är bokstafligen uppbyggt på ukrainarnas hvitnade ben. Från Katarina II, som troget följde Peter I:s traditioner, kom slutligen det sista dråpslaget, i det hon med ukasen af år 1775 fullständigt upphöjde Ukrainas själfstyrelse och hetmanvärdigheten samt definitivt införlivade Ukraina med den ryska staten. Den siste hetmanen, Cyrill, greve Razumovskij, — le roi en exil — måste bosätta sig i Petersburg. Hans efterkommande, som fruktade för sitt lif, utflyttade från Ryssland till Österrike; af dem är en, greve Kamil Razumovskij, en af Schlesiens mest ansedda magnater.

Efter den ukrainska statens förintande har blott ett enda ukrainskt territorium förblifvit fritt från ryskt herravälde. Det var de s. k. zaporogiska kosackernas gebit, där det förefanns en på ett ordensliknande sätt organiserad sammanslutning af de syd-ukrainska steppernas krigiska inbyggare utmed Dnieprs nedre lopp, nedanför Dnieprfallen ("porohy") i det nuvarande Taurien och Cherson-guvernemet. Denna krigiska republik upphäfdes

några år senare och annekterades af Ryssland ända till Dnieprmyningen, sedan republikens hjärta, fästningen Sitj, blifvit bombarderad.

Äfven den återstod af det ukrainska området, som ännu tillhörde Polen, annekterades, d. v. s. "befriades" inom kort af Ryssland. Ryssland drog fördel af den inre anarkien i Polen, framför allt de ukrainska böndernas i Podolien, Volynien och Kievområdet socialreligiösa strid mot det aristokratiska, ultrakatoiska Polen, hvilken kamp tog sig uttryck i talrika resningar, för att påskynda Polens delning och vid denna delning (slutet af 1700-talet) bemäktiga sig alla ukrainska länder med undantag af Galizien. Galizien blef som bekant annekteradt af Österrike. Vid ockupationen af de till Polen ännu hörande västukrainska områdena utgaf sig Ryssland för de ukrainska böndernas "befriare" från det sociala och religiösa polska oket, ehuru det just var den centraliserade ryska regimen, som definitivt förde med sig ett förstärkande af lifegenskapssystemet och det våldsamma upphäfvandet af den grekisk-katolska bekännelsen i Podolien, Volynien, Cholm-distriktet och Podlesien, hvarvid de ukrainska böndernas martyrblood utgöts.

Sedan Ryssland på detta sätt "befriat" nästan hela det ukrainska området, påbörjade det dess systematiska russifiering. Det forna ukrainska hetmandömet adelsstånd demoraliserades och russifierades genom skolan, militär- och ämbetsmannabanan. Det är tillräckligt att berätta, att russifierade ukrainamän gifvit Ryssland och Sibirien större delen af dess biskopar, såväl som ett betydande antal skriftställare, senatorer och guvernörer (jämf. Turkiets osmaniserade albaneser). Det ukrainska prästerskapet russifierades genom sitt beroende af "den heliga synoden". Den ukrainska litteraturen förintades fullkomligt genom den obligatoriska censurgranskningen i Moskva. Ukrainska skolor och boktryckerier stängdes helt enkelt. När man därtill besinnar, att Ukraina — i synnerhet den väster om Dniepr belägna delen — sköflades genom oupphörliga, i årtal varande krig, och att under den polska regimen nästan hela det ukrainska adels- och borgarståndet antingen utrotades eller poloniserades, så är det tydligt, att Ukraina var ur stånd att sätta ett allvarligare motstånd mot russifieringssystemet.

Tidrymden från zaporogfästningen Sitjs bombardemang och från Polens delning till in i fjärde decenniet af det nittonde århundradet är en period af skendöd för det ukrainska folket, som under detta skede nästan uteslutande bestod af de lifegnas millio-

den ukrainska nationens pånyttfödelse, allra först — som ju också var fallet hos de andra slaverna — en romantisk-litterär sådar, men därefter också den ukrainska idéns politiska pånyttfödelse. I Galizien begynner efter förebild af tjecher, slovakar och slovener i det förra århundradets fjärde decennium omhuldandet af det ukrainska ("ruteniska") språket och litteraturen, och i de österrikisk-ungerska folkens "Vår" (1848) ha äfven de galiziska ukrainarna högtidligen förklarad sig vara ett i förhållande till polacker och ryssar själfständigt, däremot med ukrainarna i Sydryssland enhetligt och identiskt folk.

De begärde af den österrikiska regeringen bildandet af ett land med själfständig styrelse för alla ukrainska territorier i Österrike-Ungern o. s. v. Den österrikiska regeringen gynnade de ukrainska sträfvandena, ända till polackerna efter sin sista resultatlösa resning mot Ryssland (1863) förlorat tron på sin egen kraft. Kort därpå slöts mellan polackerna och regeringen i Wien ett formligt fördrag, enligt hvilket polackerna, särskildt den polska "szlachtan"-adeln och byråkratien, skulle erhålla obegränsadt herravälde i Galizien, alltså äfven herraväldet öfver ukrainarna. I gengäld ha polackerna gifvit den österrikiska regeringen ett, såsom det visat sig under kriget, fullkomligt ovederhäftigt löfte att i lämpligt ögonblick anordna en revolution mot Ryssland och införlifva hela Polen med Österrike. Detta var början till en hård och svår, i 40 år varande kamp, kämpad af de galiziska ukrainarna mot det polska herraväldet, och den har ännu icke nått sitt slut.

I alla händelser ha den ukrainska idéns krafter i denna kamp ernått en sådan utveckling, att Östgalizien med sina ukrainska gymnasier och skolor, med nationalkyrkan, den ukrainska pressen, sin teater, sina muséer, sitt ukrainska politiska lif, sina föreningar etc. blifvit ett Piemont för hela det under den ryska regimen suckande Ukraina.

Det ryska Ukrainas lott är utan jämförelse tyngre än det österrikiskas, enär enväldet och tsarismen förlama hvarje nationell rörelse i Ryssland. Ukrainas störste diktare, Taras Sjevtjenko, och hans själsfränder ur det s. k. Cyrill-Methodius-sällskapet (femte decenniet i förra århundradet) ha fått böta för sina drömmar om en själfständig ukrainsk stat med förvisning till Turkestan. Uralgebitet och Archangelsk. Den liberala riktningen under det förra århundradets sjunde decennium ingaf den ryska Ukrainatanken nya förhoppningar, men tsarukaserna af åren 1866 och 1876, hvilka förbjödo hvarje tryckt ukrainskt ord, krossade åter alla förhoppningar. De ukrainska politiska emigran-

terna, prof. Drahomanov med kamrater, öfverflyttade sin verksamhet till Genève och Lemberg; den ukrainska litteraturen finner en fristad i Galizien, och det ryska Ukraina försjunker på sista tiden i ett slapphetstillstånd, enär det afstår sina idogaste krafter åt de ryska revolutionära organisationerna. Först den breda revolutionsströmmen vid sekelskiftet återuppväckte den ukrainska rörelsen i Ryssland, i det den i ryska Ukraina kallade till lif en "underjordisk" organisation af det ukrainska revolutionära partiet. Detta partis första programbroschyr bär titeln "Det oberoende Ukraina" (1900). Vid tiden för den ryska revolutionen stegrades äfven den ukrainska rörelsen, hvilket tog sig uttryck i bildandet af två starka ukrainska klubbar inom den första och andra riksduman, med Ukrainas själfstyrelse som lösen. Med åren 1905 och 1906 börjar Ukrainatanken bli en politisk massrörelse, som bland de ryska nationalisterna ("Novoje Vremja", "Kijevlanin" o. a.) bär namnet "Mazepism" och likställes med högförräderi.

Slutord.

Just detta uppsving af den ukrainska nationella rörelsen på ömse sidor om gränsen har påskyndat Rysslands krig med Österrike. De ryska nationalistiska och officiella kretsarna ha ansett det ukrainska Piemonts i Galizien snabba utveckling som en orsak till det ryska Ukrainas nationella uppvaknande, och i den ukrainska nationalrörelsen vädrade de en österrikisk-tysk intrig mot Rysslands enhet, ehuru i själfva verket Österrike, hypnotiseradt af Polen, ända till krigets utbrott ej förstått den ukrainska frågan utan öppnat sina dörrar på vid gafvel för polsk supremati.

Den naturliga utvecklingen af den unga återuppvaknande organismen förklarades af de förblindade nationalisterna — trots varningar från så ansedda män som Miljukov, Karjejev, Korsj, Sjachmatov o. a. — för en produkt af en utländsk kabal, hvars mål var Rysslands splittring. Just denna omständighet framkallade det definitiva utbrottet af kriget, som hotat redan under ett par år. När Ryssland sedan några år oafslåtligt rustade och samtidigt hetsade Serbien och Montenegro mot Österrike, polackerna mot tyskarna, Balkanfolken mot hvarandra, Rumänien mot Österrike o. s. v., och i Galizien i egenskap af gränsland hundrafaldt stärkte sin propaganda med pengar, broschyrer, resetalare o. s. v., så skedde detta blott med hänsyn därtill, att kriget mot Österrike

för det galiziska Ukrainas skull redan var en afgjord sak. Serbien har i krigsmotiven blott spelat en underordnad roll och användes endast som ett verktyg åt ryska intriger. Rysslands mål i kriget är att bemäktiga sig det ukrainska Piemont i Galizien och att krossa det. Ett territoriellt stärkande af Serbien, Montenegro eller äfven Rumänien, är blott en tillfällig episod, ett medel att vinna dessa staters militära hjälp åt Ryssland, hvarefter de — likt alla Balkanstater — den ena efter den andra skulle dela Ukrainas öde, Polens, Finlands, Kaukasus' o. s. v.

Ej heller är det för Ryssland af synnerlig vikt, hvilken utgång kriget mellan Tyskland och dess grannar i väster får. Nej, Ryssland skulle tvärtom, när allt kommer omkring, vara benäget för att utvidga det tyska riket genom ett afstående af Polen jämte Warschau, blott för att få i sitt våld det ukrainska Piemont, d. v. s. Östgalizien, och på detta sätt strypa vålnaden af "Mazepismen".*

* * *

Måhända finner den svenske läsaren i dessa rader några för honom alldeles nya fakta. Måtte de göra sitt till för att skaffa det svenska folket en klarare uppfattning af de östeuropeiska förhållandena!

I Ukraina har Ryssland hetsat adeln mot bönderna och samtidigt korrumperat den ukrainska adeln genom utsikterna till karriär och privilegier. I Polen har det hetsat de hårdt förtryckta ukrainarna och de ortodoxe mot polacker och katoliker, i Kurland och Livland de lettiska bönderna mot de tyska baronerna, som åter mutades med karriär och privilegier, i Finland de finska bönderna mot allt hvad svenskhet heter, i Kaukasus de kristna mot muhammedanerna, tatarerna mot armenierna, georgierna mot tsjerkesserna, georgiska och mingreliska bönder mot deras adel, som åter mutats med pengar och löften om karriär. Alla dessa

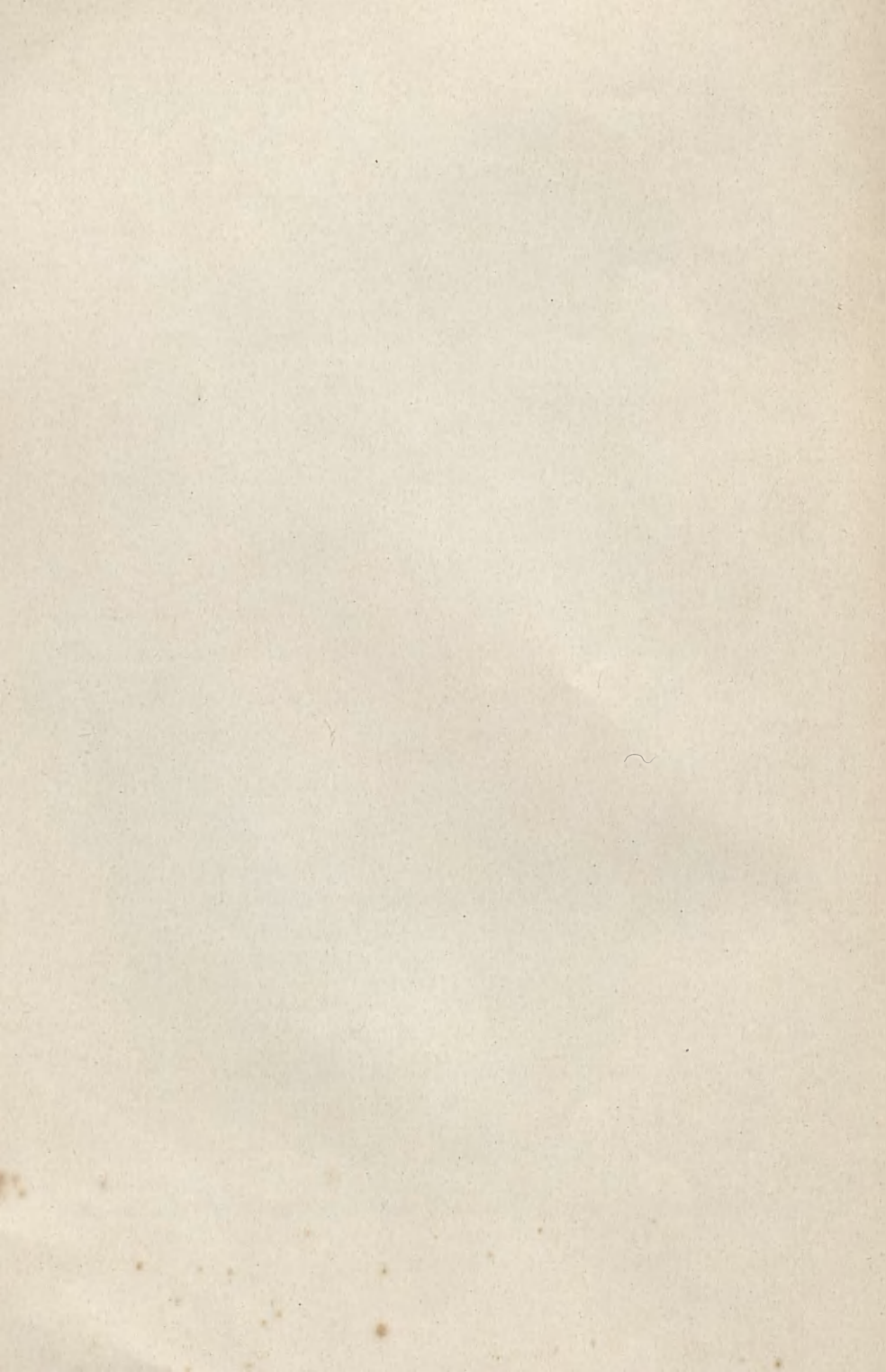
* Det ukrainska territoriets betydelse för Ryssland kan man bedöma med ledning af följande siffror: Ukraina frambringar omkr. 69 proc. af det ryska järnet, 79 proc. och 99 proc. af kol och antracit, $\frac{5}{8}$ af sockret, 33 proc. af boskapen. Dessutom producerar Ukraina årligen (siffrorna äro från 1905) omkr. 15 mill. ton brödsäd. Blott öfver ukrainskt territorium har Ryssland tillträde till Svarta hafvets hamnar, öfver hvilka 63 proc. af värdet och 70 proc. af vikten af Rysslands hela export gå. Se den nyaste publikationen: "Ukraina och ukrainarna" af docenten vid universitetet i Lemberg dr S. Rudnyckij.

länder och folkslag ha "befriats" från sina mindre förtryckare för att det lätta polska, tyska, svenska, muhammedanska eller något annat lindrigare ok skall ersättas af det järnhårda ryska.

Den ryska liberalismen stannar icke därvid. Sedan århundraden tillbaka betraktar den med lystna blickar Skandinaviens och Konstantinopels isfria hamnar. Om Ryssland nu skulle besegra de centraleuropeiska staterna, vore det liktydigt med Österrike-Ungerns delning och med ytterligare eröfringar i norr och söder. Då skulle också turen komma till Skandinavien.

Men Ryssiands nederlag vore ej liktydigt med de centraleuropeiska staternas stärkande; det kan medföra bildandet af nya stater: Ukraina, Polen, Finland m. fl., hvilka för Europa skulle ha betydelsen af en skyddsmur mot den ryska faran. Skapandet af en dylik skyddsmur, bland andra den ukrainska staten — utan Ukrainas afsöndrande förblir Ryssland alltid farligt — har blifvit till en historisk nödvändighet för de af Ryssland hotade nationerna. Och hvem egentligen — från Nordkap ned till Konstantinopel — hotas icke af Ryssland?

Ukrainische Nachrichten

Mitteilungen des Bundes zur Befreiung der Ukraina

Redaktion und Administration: Wien VIII,
Josefstädterstrasse 79 :: :: Telephon 13.430

Preis per Nummer 10 Heller, monatlich
40 Heller, vierteljährlich K 1.20, ganzjährig 4 K
Nachdruck mit voller Quellenangabe gestattet
Herausgeber und verantwortlicher Redakteur:

Omelan Batschynskyj

Redigiert vom Komitee des Bundes zur
Befreiung der Ukraina

Der "Bund" erteilt bereitwillig Informatio-
nen in Bezug auf die ukrainische Frage.

Erhältlich im Zeitungsbüro H. Goldschmiedt, Wien I, Wollseile 11

Wistnyk Ssojusa wyswolennja Ukrajinny

Nachrichtenblatt des Bundes zur Befreiung der Ukraina

erscheint in ukrainischer Sprache seit dem
5. Oktober 1914 zwei- bis viermal im Monat
in Wien.

Redigiert vom Komitee — Herausgeber und
verantwortl. Redakteur: **Omelan Batschynskyj**

Redaktion und Administration: Wien VIII, Josefstädterstrasse 79

Erhältlich im Zeitungsbüro H. Goldschmiedt, Wien I, Wollseile 11

Preis per Nummer 30 Heller, vierteljährlich 3 Kronen. Telephonnummer 13.430